

آرمان مسعود و بازرگانان دین و سیاست

محمد اکرام اندیشمند

شعار زیر در سنبله 1383 (سپتمبر 2004)، که در سایت فارسی بی بی سی انتشار یافت، در سومین سالگرد شهادت احمد شاه مسعود در وادی پنجشیر زادگاه او و نخستین پایگاه جهاد و مقاومت دوران مبارزه و مجاهدت موصوف نگاشته شده بود. در وادی پنجشیر که صد ها تن از جوانان و حتی

پیر مردان آن به فرماندهی مسعود داو طلبانه جان دادند. در این وادی و خارج از آن که صدها تن از خانواده ها، فرزندان خود را تحت فرمان او علی رغم احساس خطر مرگ به قربانگاه فرستادند. اما سه سال پس از نبود احمدشاه مسعود شاید از سوی یکی یا جمعی از آن مجاهدان دوران جهاد و مقاومت در زادگاه او نگاشته می شود:

مسعود شهید!

سوداگران آرمانت سیاه روی باد!

آنچی که از خواندن این شعار به ذهن می رسد این پرسش است که آرمان مسعود چه بود؟ و سوداگران آرمان او کیهانند؟ پاسخ به این پرسش ها را چگونه میتوان یافت؟ هر چند هفته ی گذشته در آستانه ی نهمین سالگرد شهادت احمد شاه مسعود بر سر مزار او رفتیم و به وادی پنجشیر سر زدم در مسیر راه چشمم به این شعار نخورد. اما پس از 9 سال شهادت مسعود، آیا هنوز چنین شعاری را در زادگاه آن رادمرد آزادی و پایداری مطرح می کنند؟ اگر در سومین سالروز شهادت احمد شاه مسعود فردی یا جمعی از مجاهدان و یاران او آرمان مسعود را تحقق نیافته دیدند و برای سوداگران آرمان او رو سیاهی طلب کردند، آیا در نهمین سالروز شهادت وی آرمان او تحقق یافته است؟

صالح محمد ریگستانی از همسنگران احمد شاه مسعود در کتاب "مسعود و آزادی" می نویسد که: «

مسعود سی سال عمر خود را وقف این چهار آرمان کرد:

اسلام،

افغانستان،

مردم،

و آزادی! »

هر چند تذکر این چهار آرمان به عنوان آرمان سی سال مبارزه ی احمد شاه مسعود کلی گویی است و هر کسی می تواند آن را توجیه و تفسیر مختلف و متفاوت کند ، اما اگر از اسلام به عنوان آرمان مسعود ، تحقق ارزش های اسلامی چون : عدالت اجتماعی ، تقوی سیاسی ، امتناع و اجتناب از نواهی و پایبندی به اوامر دینی باشد ، آنرا به خصوص در میان شماری از یاران و همسنگران وارث جهاد و مقاومت او کمتر میتوان مشاهده کرد . از همین جهت است که سه سال پس از شهادت وی در زادگاه و مرکز جهاد و مقاومتش به سوداگران آرمان او نفرین روسیاهی می شود . اگر احمد شاه مسعود سی سال عمر خود را برای افغانستان مستقل و آزاد صرف کرد که مردمش در این کشور آزاد و آرام باشند ، در امن و رفاه به سر برند و در سایه ی یک نظام عادلانه و سالم سیاسی زیست نمایند ، هنوز 9 سال پس از شهادت او افغانستان و مردمش از این آرمان فاصله دارند .

سی سال مبارزه و پایداری احمد شاه مسعود توأم با سختی ها و دشواری های طاقت فرسا بود ؛ برغم آنکه او در این مبارزه ی طولانی و دشوار اشتباهات زیادی داشت . سختی های احمد شاه مسعود در دوران مقاومت علیه طالبان و القاعده بیشتر از سالهای دیگر بود . امروز در افغانستان پیش از چهل کشور دنیا نیروی نظامی دارند و در حمایت از دولت افغانستان به رهبری حامد کرزی علیه همان نیروهای می جنگند که 9 سال قبل احمد شاه مسعود به تنهایی می جنگید . مسعود در آن سالها تن به تمام سختی های مبارزه داد تا روزی دنیا حقانیت او را درک کنند و بپذیرند . او امید وار بود تا در چنین فرصت و روزگاری به آنچی دست یابد که آرمانش را می ساخت . اما وقتی آن فرصت رسید دیگر مسعود زنده نبود . و در نبود او وارثان و مدعیان راه و مقاومتش به آرمان وی پشت کردند .

احمد شاه مسعود در سالهای مقاومت علیه طالبان تلاش کرد تا جبهه ی مقاومت را در عرصه ی داخلی و خارجی گسترش دهد و به نحوی اشتباهات دوران حکومت مجاهدین را در کابل که گرفتار خصومت و درگیری های تنظیمی و قومی شده بود ، جبران کند . او در این امر با موفقیت گام برداشت . رهبران و فرماندهان مختلف قومی و حزبی از محمد کریم خلیلی و حاجی محمد محقق هزاره تا عبد الرشید دوستم و جنرال ملک ازبک ، عبد رب الرسول سیاف ، حاجی عبد القدیر ، عارف نورزایی و حتی حامد کرزی پشتون را جمع کرد تا علیه طالبان – القاعده و تجاوز پاکستان جبهه ی مقاومت را افغانستان شمول بسازد . اما پس از شهادت او که اوضاع دگرگون شد و حکومت در کابل از طالبان به جبهه ی مقاومت انتقال یافت ، وارثان جهاد و مقاومت او با انحصار و تصاحب کوتاه مدت چند وزارت خانه تلاش های وی را نقش بر آب کردند . آنچی را که وارثان و مدعیان جهاد و مقاومت احمد شاه مسعود گام به گام در سالهای پس از سقوط طالبان و در درون حکومت کرزی انجام دادند تلخ تر و بدتر از نخستین اشتباه آنها در جهت تحقق آرمان مسعود بود . بدترین و تلخ ترین خبط سیاسی آنها در زمان شکل گیری قانون اساسی جدید بود که تهداب نظام سیاسی افغانستان پس از سه دهه جنگ با حضور و حمایت وسیع جهان گذاشته شد . بسیاری از آنها در این زمان و سالهای پسین و تا اکنون هر کدام به تنهایی با تشنت و تفرق و از راه معامله و مجامله در صدد کسب منافع خود برآمدند و از نام و خون احمد شاه مسعود در دسترسی به این منافع استفاده کردند . این منافع تنها به کسب ثروت افزون تر و کرسی دولتی برای خودشان و بیشتر از آن برای نزدیک ترین اعضای خانواده و اقارب نزدیک شان محدود می شد . اکنون در پیامد این وضعیبت و 9 سال پس از شهادت احمد شاه مسعود در حالی که آرمان او در جهاد و مقاومت تحقق نیافت و زحمات او در جهت شکل گیری جبهه ی مقاومت برای آزادی و عدالت اجتماعی در افغانستان متلاشی گردید ، طالبان و القاعده دو باره در پشت خانه ها و سنگر های مقاومت مسعود برای یک قتل عام وحشتناک اتراق کرده اند .